Språkplan för Örebro kommuns förskolor

Beskrivning av mål, insatser och stöd i vårt språk- och kunskapsutvecklande arbete

Örebro kommun
orebro.se

2026-08-20 Fö 585/2026

ÖREBRO

PROGRAM
Uttrycker värdegrund och önskvärd utveckling av verksamheten.

POLICY
Uttrycker ett värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer som ska tjäna som vägledning.

STRATEGI
Konkretiserar ett program eller en policy och utgör en grund för prioritering.

RIKTLINJE
Reglerar den befintliga verksamheten och visar på ett riktigt agerande och en god kvalitet vid utförande och handläggning.

PLAN
Omsätter konkreta mål i åtgärder och aktiviteter.

Innehåll

Inledning **4**
Syfte 4
Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt 4
Språkplanen - en del i det systematiska kvalitetsarbetet 6
Mål **7**
Ansvarsområden **8**
Tidsplan insatser höst 2026 ..... **9**
Referenser **9**
Länk till Verktygslåda **9**

Inledning

Denna plan är ett verktyg i Örebro kommuns arbete att utveckla förskolans språkutvecklande arbete samt implementera och bedriva ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt på alla förskolor. I dokumentet beskrivs mål för arbetet på förskolorna, vilka insatser som planeras genomföras av förvaltning samt ansvarsområden på olika nivåer. Det finns också en digital materialbank, en ”verktygslåda” tänkt att vara ett stöd i arbetet.

Förskolan har, enligt förskolans läroplan Lpfö 18/25, i uppdrag att främja alla barns utveckling och lärande samt deras livslånga lust att lära. Förskolan ska skapa förutsättningar för att barn utvecklar ett nyanserat talspråk och ordförråd samt sin förmåga att uttrycka sig och kommunicera.

En förskola med god kvalitet kan bidra till barns utveckling och lärande samt bidra till en lyckad skolgång för framtida elever då förskolan är en viktig första del i en livslång utbildningskedja. I Sverige idag syns en trend med sjunkande resultat i läsförståelse hos elever och ökade klyftor mellan hur elever med olika bakgrund och förutsättningar klarar skolan med godkända betyg. Det är en bild som vi ser även i Örebro kommun, här finns behov av att öka måluppfyllelsen för elever i skolan och genom det ge dem bra förutsättningar i framtiden.

På förskolorna finns barn med olika behov, bakgrund och förutsättningar och för att ge barnen en god grund i deras lärande behöver vi fortsätta utveckla undervisning, förhållningssätt och arbetssätt.

Språkplanen kommer att kopplas till Förskolenämndens mål i verksamhetsplanen och följas upp inom Förskolenämndens systematiska kvalitetsarbete och årshjul.

Förskole- och grundskoleförvaltningen har som vision att alla barn och elever ska lyckas och denna plan är ett verktyg för det arbetet.

Syfte

Syftet med detta dokument är:

- att öka likvärdigheten och visa på en gemensam riktning för Örebro kommuns förskolor i det språk- och kunskapsutvecklande arbetet och därigenom vara ett stöd för rektorer att leda arbetet på deras respektive förskolor.
- att bidra till att främja alla barns kommunikation- och språkutveckling och ge alla barn förutsättningar att lyckas
- att ge en bild av arbete och ansvarsområden på olika nivåer samt koppla samman det språk- och kunskapsutvecklande arbetet med vårt systematiska kvalitetsarbete

Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt är i grunden en demokratisk fråga, det är ett förhållningssätt och verktyg som kan hjälpa alla barn att, oavsett olika förutsättningar och behov, utveckla sitt/sina språk och bidra till att utveckla deras tillit och självförtroende, delar som överensstämmer väl med uppdraget i förskolans läroplan. Arbetssättet är grundat i den sociokulturella teorin.

Ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt har hela tiden språket i fokus, i all undervisning och i alla aktiviteter, så att det svenska språket utvecklas oavsett vilket av läroplanens övriga mål personalen arbetar med. Samtidigt är barnens alla språk en viktig resurs i barnens utveckling och lärande. Ett interkulturellt förhållningssätt hos pedagoger är en viktig beståndsdel i ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

oavsett barngruppens sammansättning eftersom förskolan, enligt läroplanen ska främja barnens förståelse för mångfald.

I ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt används olika uttrycksformer, inte bara det talade språket utan bild, form, drama, rörelse, sång, musik och dans är också viktiga uttrycksformer.

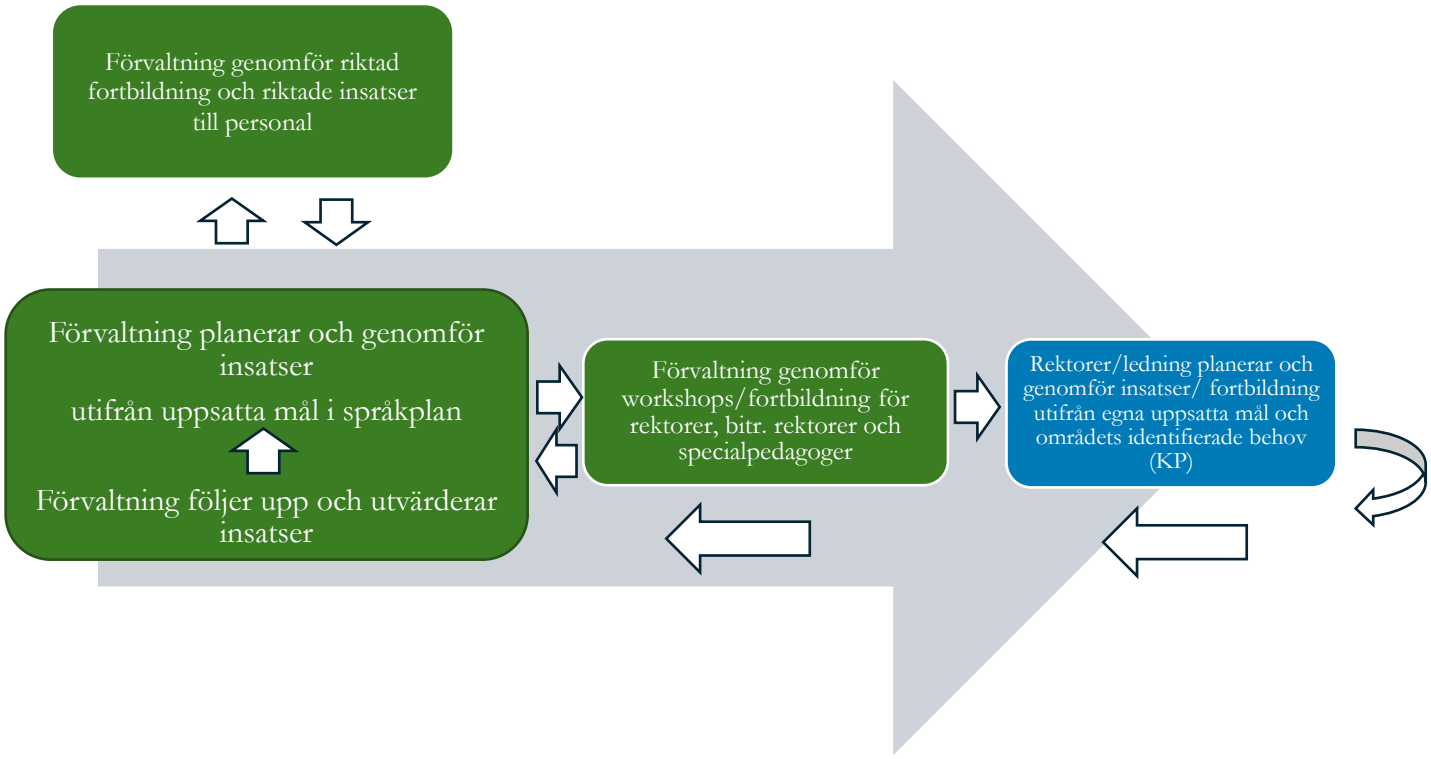
I praktiken innebär ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt att barn ges tillfälle att vara aktiva och utvecklas kommunikativt och språkligt oavsett vilket läroplansområde som är i fokus. Det innebär också att personal kontinuerligt kartlägger barnens språkliga nuläge och utgår från det och från barnens intressen och erfarenheter i sin planering av undervisning. Sist men inte minst innebär arbetssättet att personal också riktar blicken mot sitt eget förhållningssätt för att kunna möta alla barn med olika behov och förutsättningar på bästa sätt.

Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt – ett paraplybegrepp
(bild med inspiration av Anniqa Sandell Ring)

Språkplanen - en del i det systematiska kvalitetsarbetet

Ett framgångsrikt utvecklingsarbete kräver ett systematiskt kvalitetsarbete. Denna bild illustrerar planering, genomförande och utvärdering av de olika delarna språkplanen.

Mål

Övergripande mål

Övergripande mål är att ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt blir implementerat och därefter används på alla förskolor i Örebro kommun

Det innebär två delar:

- **Kompetens i språk-och kunskapsutvecklande arbetssätt - SKUA:**
  All personal har en fördjupad kunskap i stöttning, höga förväntningar, interaktion, vardags-och kunskapsrelaterat språk och *använder den kompetensen* i det vardagliga arbetet *med syfte att utveckla barns språkförståelse och ordförråd*

- **Språkkartläggning:** Förskolorna arbetar systematiskt med att synliggöra och följa upp barns språkliga och kommunikativa utveckling genom kontinuerlig kartläggning och dokumentation *med syfte att utveckla undervisning och lärmiljöer* inom ramen för ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

Delmål 2027-2029

- **Högläsning:** Förskolorna bedriver en systematisk och medveten högläsning av god kvalitet som stärker barns språk-och begreppsutveckling inom ramen för ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt

- **Fonologisk medvetenhet:** Förskolorna skapar förutsättningar för att lägga grunden för barns fonologiska medvetenhet genom lekfulla, varierande och språkutvecklande aktiviteter (spontana och planerade) inom ramen för ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt.

Ansvarsområden

Verksamhetschef ska:

- Ge riktning och framförhållning i arbetet samt skapa förutsättningar för rektorer att leda ett språk- och kunskapsutvecklande arbete
- Erbjuda både generella och riktade fortbildningar och aktiviteter till personal utifrån identifierade behov
- Leda arbetet med att utvärdera det språk- och kunskapsutvecklande arbetet genom analys av kvalitetsplaner och kvalitetsdialoger.
- Leda arbetet med att årligen följa upp och revidera språkplanen

Rektor ska:

- Vara insatt i språkplanens intentioner och arbeta mot målen i planen
- Ansvara för att all personal har kunskap om språkplanens innehåll och intentioner
- Utifrån språkplanens mål, formulera egna mål och aktivt leda arbetet i den egna verksamheten
- Organisera för ett kollegialt lärande på sina förskolor
- Ge förutsättningar till personal att uppnå mål i språkplanen genom att kompetensutveckla utifrån identifierade behov
- Utvärdera arbetet i egna verksamheten samt rapportera till verksamhetschef genom kvalitetsplan och andra forum

Förskollärare ska:

- Vara insatt i språkplanens intentioner och arbeta mot målen i planen
- I det dagliga arbetet använda sig av ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt/förhållningssätt
- Ansvara för arbetet i arbetslaget med att planera, genomföra, följa upp och utvärdera den språk- och kunskapsutvecklande undervisningen tillsammans med arbetslaget

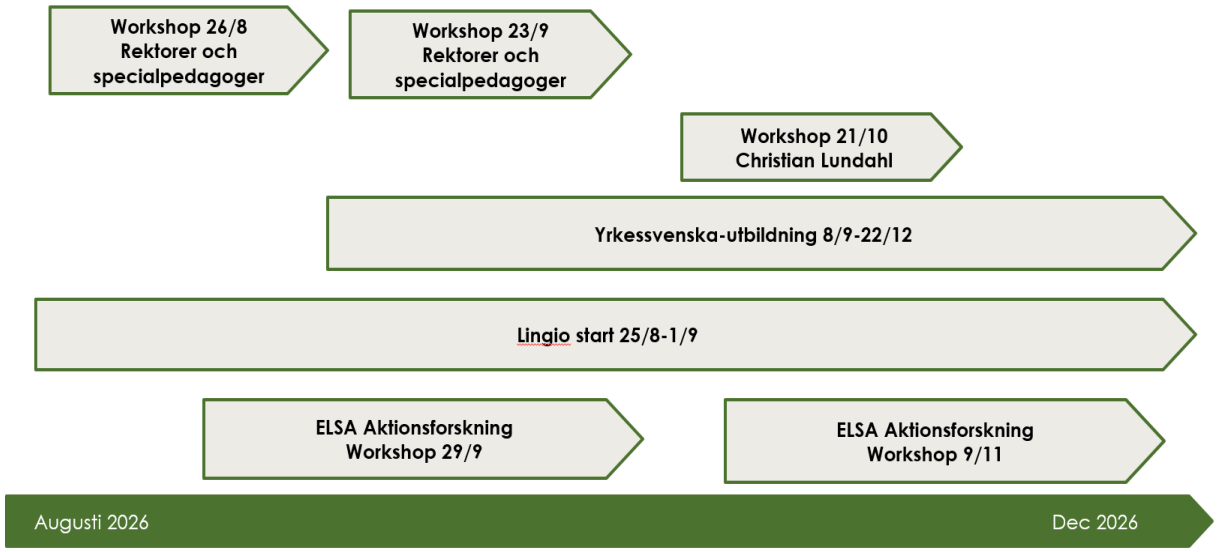
Barnskötare ska:

- Vara insatt i språkplanens intentioner och arbeta mot målen i planen
- I det dagliga arbetet använda sig av ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt/förhållningssätt
- Delta i arbetslagets arbete med att planera, genomföra, följa upp och utvärdera den språk- och kunskapsutvecklande undervisningen

Specialpedagog ska:

- Vara insatt i språkplanens intentioner
- Vara ett stöd till rektor och ledning i planering, organisation och genomförande av arbetet med mål i språkplanen
- Stötta arbetslagen genom att vara bollplank och tillföra kunskap i deras språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt/förhållningssätt.

Tidsplan insatser höst 2026

Referenser

Läroplan för förskolan 2018 reviderad 2025

Gibbons, Caroline (2018) *Stärk språket, stärk lärandet*

Sandell Ring, Anniqa (2021) *Mångfaldens förskola*

Eidevald, Christian (2025) *Rätt start i livet - så lyfter vi svensk förskola*

Verktygslåda

På Pedagog Örebro hittar du Verktygslådan